

Efter retsplejelovens § 340, stk. 3, træffer Højesteret bestemmelse om, hvor og hvornår bevisførelsen til brug for Højesteret skal ske. I praksis træffes afgørelserne i medfør af retsplejelovens § 340, stk. 3, af Ankeudvalgets formand, jf. retsplejelovens § 2 a, stk. 3.

Højesteret kan bestemme, at bevisførelsen skal ske under domsforhandlingen i Højesteret, men denne mulighed anvendes meget sjældent. Sædvanligvis bliver parter, vidner og syns- og skønsmænd afhørt ved en byret eller ved Sø- og Handelsretten (såkaldt subsidiær afhøring). Disse afhøringer forelægges under domsforhandlingen i Højesteret i form af retsbogsudskrifter.

For bevisførelsen i straffesager gælder efter retsplejelovens § 955, stk. 2 og 3, en lignende ordning som i civile sager. Efter disse bestemmelser kan Højesteret bestemme, at afhøring af vidner eller syns- og skønsmænd skal ske direkte for Højesteret. Ellers sker afhøringen ved »vedkommende undersøgelsesret« (dvs. en byret eller Sø- og Handelsretten).

Det er Højesterets erfaring, at ca. halvdelen af de subsidiære afhøringer forestås af en dommer, resten af en retsassessor eller dommerfuldmægtig.

7.3. Højesterets forslag

Højesteret har over for Justitsministeriet foreslået en ændring af retsplejelovens regler om bevisførelse i højesteretssager. Efter forslaget skal Højesteret kunne bestemme, at afhøringer af parter, vidner og syns- og skønsmænd i civile sager ved Højesteret skal foretages af en dommerfuldmægtig i Højesteret i stedet for ved en subsidiær afhøring ved en byret eller Sø- og Handelsretten.

Højesteret benytter sig meget sjældent af umiddelbar bevisførelse, og parter, vidner og skønsmænd bliver derfor som altovervejende hovedregel afhørt ved andre retter (subsidiær afhøring). Højesteret har bl.a. henvist til, at en overførelse af afhøringsopgaverne fra de øvrige retter til Højesteret vil kunne aflaste de øvrige retter for et arbejde, som dels er tidskrævende, dels formentlig ofte må forekomme mindre tilfredsstillende, fordi den, der forestår afhøringen, ikke i øvrigt vil have med sagen at gøre. Højesteret har endvidere henvist til, at afhøringerne formentlig ofte vil kunne gennemføres hurtigere i Højesteret, og at afhøringerne vil være et uddannelsesmæssigt værdifuldt supplement til de arbejdsopgaver, som Højesterets fuldmægtige i øvrigt varetager.

Højesteret har drøftet spørgsmålet med Advokatrådet og Højesteretsskranken.

Advokatrådet har tilsluttet sig forslaget under forudsætning af, at ordningen geografisk alene udstræk-

kes til det storkøbenhavnske område, jf. retsplejelovens § 9, stk. 2, og at det skal være valgfrit for sagens parter. Højesteretsskranken har meddelt, at man - uanset at man havde visse forbehold - ikke ville være afvisende over for forslaget. Både Advokatrådet og Højesteretsskranken har fremhævet behovet for, at afhøringerne i givet fald forestås af erfarne fuldmægtige, idet der ikke sjældent opstår tvister i forbindelse med gennemførelse af afhøringerne. Advokatrådet har fremhævet, at der måske kan være et problem i henseende til, hvordan kære af afgørelser truffet under en afhøring i Højesteret skal gennemføres.

Højesteret har tilkendegivet, at adgangen til at lade afhøringer foretage af fuldmægtige i Højesteret efter rettens opfattelse ikke bør være betinget af, at advokaterne giver samtykke hertil. En sådant vilkår vil efter Højesterets opfattelse være mindre vel stemmende med den ordning, som i øvrigt gælder for forberedelsen af sager ved Højesteret og andre retter. Det er imidlertid en selvfølge, at Højesteret (Ankeudvalget) vil lægge betydelig vægt på advokaternes synspunkter i forbindelse med beslutningen om, hvordan bevisførelse skal foregå.

Efter Højesterets opfattelse er der heller ikke tilstrækkeligt grundlag for at indføre en geografisk begrænsning som foreslået af Advokatrådet. En sådan begrænsning gælder ikke i byrets- og landsretssager, jf. retsplejelovens § 174, og det vil være naturligt, at det overlades til formanden for Ankeudvalget efter drøftelse med advokaterne at vurdere, om det i betragtning af bopælsforholdene vil være hensigtsmæssigt, at afhøringer foregår i Højesteret.

Højesteret har endvidere anført, at retten ved administrationen af ordningen vil søge at tilgodese ønsket om, at afhøringer forestås af en dommerfuldmægtig med tilstrækkelig erfaring.

Med hensyn til tvister under afhøringer har Højesteret peget på muligheden for at udforme en klageordning, der svarer til den, der gælder for justitssekretærens afgørelser efter retsafgiftslovens § 64 (om klage over afgiftsberegningen) eller retsplejelovens § 41 (om klage over afgørelser om aktindsigt i retsbøger m.v.). Højesteret har foreslået, at klagefristen fastsættes til 2 uger.

7.4. Justitsministeriets overvejelser

7.4.1. Gennemførelse af en ordning med afhøringer ved fuldmægtige i Højesteret

Efter retsplejeloven er udgangspunktet for bevisførelsen et princip om *bevisumiddelbarhed*, dvs. at bevi-